

S B O R N Í K
L I T E R Á R N Í C H
P R A C Í

12. ročník, rok 2015

B i g y

Obsah

Václav Kubíček, oktáva A

báseň ze školní literární soutěže i z Brněnského kola

Štěpán Pařízek, septima A

básně ze školní literární soutěže

Prokop Szczepanik, septima A

básně z Brněnského kola

Filip Štourač, 4. A

báseň a próza ze školní literární soutěže i z Brněnského kola

VÁCLAV KUBÍČEK

Zimní sen

Tichým krokem temnou nocí
Kráčí v dáli kolemjdoucí,
Zachumlaný se zimou třese,
Srdeční tep zrychluje se,
Zmrzlé slzy na tváři,
Hluboké vrásky od stáří,
A přesto raduje se.

Z naší střechy hlavou dolů
Dva meče ledu visí spolu,
Jeden k druhému se naklání,
A šeptají si lásku co nejněžněji,
Odráží a lámou noční světla,
Jako amant, v němž láska kdysi kvetla,
Když sledovával svou milou takhle v noci,
Jak kráčí temnou Olomoucí,
Za matného svitu nízkých hvězd
Se nechává jejich světly lehce vest,
A když se noční pěna kolem ní
Ranní rosou naplní,
Rychle mizí ve tmě tmoucí
Uličkami v Olomouci.

A pak takhle jednou v noci
Zmizela už o půlnoci,
Doufal, že ji zas příště zahlédne,
Však to bylo naposled a víckrát ne.
I bloudil městem celá léta,
Snad spatřil všechny tváře světa,
Jen tu, kterou nejvíc vidět chtěl,
Už ve stínu noci neviděl.

Marně ji hledal tolikrát,
Že ztratil vše, co měl kdy rád,
Plakával venku v ranní mlze,
Umíral sám po každé slze,
Jež těžce dopadaly na bílý sníh,
Ležící na ulicích po Vánocích.

Na Silvestra se všechny domy třpytí,
Děti už nemají klid, dospělí nemají zbylí,
Nachystání na nejdelší noc v roce,
V níž alkohol poteče jako pěna po potoce
A na semišovém plátně nad jejich hlavami
Vybuchne tisíc knoflíků pestrými barvami
A ozáří tak nejistou kůži nového roku,
Jenž se drze dere k svému kroku,

A až se projde po nekonečné parabole času
A postupně objeví svou jarní krásu
A překoná síly stárnoucí noci,
Bude v rukou třímat žezlo moci.

Jen jeden stařík se však vymyká
A do hloubi noci pryč od světa uniká,
Lákají ho stíny v temné dáli,
Že třeba navrátí, co jednou vzaly,
Zasněžené stromoví jedné myšlenky,
Zmrzlé vody v očích krásné milenky,
Nekonečné oblasti lidského nevědomí,
Hvězdná perleť zářic nad pustými domy,
Temná nebesa oděná v šat staré vdovy,
Neprošlapané cesty, jež snad pravdu poví,
Bílé hučení sametového sněhu,
Stud na rtech zimního koloběhu,
Širá samota myslí a její moci,
Krása a pevné objetí matičky noci.

V ruce nesa prut a serkyrku na tlusté ledy,
Na zádech větší sak a v ústech tón koledy,
Vykračuje si klidně po osamělé silnici,
Prodíraje se hustou sněhovou vánicí,
Kde si z padajících vloček splétá teplý šál,
Kde nikdo nikde opodál,
Kráčejte dál do úst noční temnoty,
Myslí na pravé lidské hodnoty,
Na myšlenku, na niž už dávno zapomněl,
Na stín ženy, jenž ve tmě se mu zas připomněl
Rozlévající se po oceánu duše jak kapka jedu,
Jak sekyrka, jež zabodne se do tlustého ledu,
Na jezeře pod rouškou noci
Jal se rybařit bez pomoci.

Čas ubíhal vedle ohňů vystřelujících na oblohu,
Vedle medvědů vracejících se zpět do brlohů,
Vedle zasněžených smrkových lesů,
Kde se schoulená zvířata bojí lidských běsů,
Vedle zamrzlých potůčků a tůní,
Vedle vůně zmrzlé vody a vedle milionů dalších vůní,
Vedle elektrického vzduchu, jež těžce dýchá,
Vedle do věčnosti rozlehajícího se ticha,
Vedle serafinů, již chrání nás už od pradávna,
Vedle toužebných vzpomínek zítřejšího rána,
Toužebných vrátit vždy předchozí den
A doufat a doufat zas v ten noční sen,
V němž za temného svitu měsíce
Poskakují na obloze hvězd tisíce,
Na provázku z fotonů se stále točí,
Sáhni si na ta světla v kolotoči,

Pohled, jak vše letí unášené vesmírnou mocí,
A ucítíš kouzelný polibek matičky noci.

Právě ve chvíli, kdy stařík téměř usíná,
Nylonový vlasec prutu se pomalu napíná,
Stařík, probudiv se prudkým škubem v dlani,
Vytahuje návnadu zapíchnutou v rybí skrání,
Malá rybka poskakuje háčkem poraněna,
Z probodnutých úst se jí řine bílá pěna,
Jež stéká po jejím kluzkém těle
Dolů k ocasní ploutvi oněmělé.

Rybka toužebně pozoruje staříka
A potichu rybím hláskem naříká,
Sleduje ho svým skelným okem,
Zatímco smrt se blíží rychlým krokem,
V husté pěně temné noci
Slyší rybí srdce tiše tlouci,
Srdce, jež brzy odbije naposled,
Rybka už nestihne proplout celý svět,
Už nikdy neuvidí měsíční záři,
Už nikdy nezjistí, jak chutná rybí stáří,
Už nikdy neuvidí své rodiče a jejich nemoci,
Už nikdy nebude mít pocity té ničivé bezmoci,
Už nikdy si jen tak nevyskočí nad vodu,
Už nikdy nezažije tu večerní pohodu,
Když se s manželem dívávali na televizní zprávy,
Už nepozná, jak chutná pocit pravé slávy,
Už nikdy se nebude dívat přetvářce do očí,
Už nikdy se její oči hádkou nesmočí,
Už nikdy neuvidí vlnící se řasy,
Už nikdy, už nikdy, kde jsou ty časy.
Už nikdy nepolíbí svého manžela,
Už nikdy, tak moc se pro něj soužila,
Už nikdy nepocítí jeho lásku,
Už nikdy pro ni nedá život v sázku,
Už nikdy nebude laskat její vlasy,
Už nikdy, už nikdy, kde jsou ty časy,
Už nikdy nepromluví k svému druhu,
Už nikdy neuvidí na jezeře končit duhu,
Už nikdy nepopluje na Západní pobřeží,
Kde parabola času jako by neběží,
Kde v ploutvích drží knihu poezie,
Kde se stále naplno a volně žije,
Kde se život veršuje s pravou lidskostí,
Kde je život dobrota a radost i se zlostí,
Kde se snění veršuje se skutečností
A kde zimní noci končí až ve věčnosti.

Už nikdy nezažije tu samozřejmou realitu,
Že je živá ryba, co budí se každý den za úsvitu.

Bílá pěna se zbarvila v rudou,
Pach rybí krve letí noční mlhou,
Její oči vyklenuté jak dva půlměsíce,
Zčervenala bělima a její ztuhlé líce,
Otevřená huba ukazuje žaberní lístky,
Síla ducha prosakujíc rozervanými pysky,
Dusí se tou noční pěnou,
Pěnou v hořkou proměněnou,
Pěnou schovanou jako odlesk v jejích očích,
Jako odraz myšlenky, jež se stále točí,
Jako skryté světélko na rybí sítnici,
Jakoby nějaký stín v srdci sídlící,
Milenka, již roky hledal v parabole času,
v odrazu konečně zas spatřil její krásu,
jež mu tak chyběla v těžkých chvílích,
nad třesoucí se rybkou mocně kvílí,
však ona se vzduchem dusí a umírá
a oči i s jeho milou navždy zavírá,
už ji pěna noci hrdlo drtí,
už blíží se laskavý klín matičky smrti,
už blíží se její nekonečné objetí,
už mizí naděje životního napětí,
už blíží se konec bolesti a úleva.

Hle, rybář rybku rychle vodou polévá,
Snaže se ještě zachránit svou milou,
Odstrkuje klín smrti mocnou silou,
Hází rybku zpět do vody i s odleskem milenky,
Uchovává si její tvář uvnitř věčné myšlenky.
Zmizela náhle smrt, zmizela i rybka ve tmě tmoucí,
Rybář však šťasten jest, políben matičkou noci.

Stařík se vrací maje prázdné ruce,
Tichou zimní nocí plesá jeho srdce,
Slunce již vykukuje za horami sněhu,
Nastává ráno nového koloběhu,
Spokojen slyší první odbití na kostele,
Tiše a sladce uléhá doma do postele,
Touží v další zimní sen,
V sen, v němž bude světly noci zase unesen.

Nastalo tak nové ráno, nastal první leden,
Dva meče ledu spojily se láskou v jeden,
Z naší střechy visí dolů,
Visí navěky, navěky spolu.

***Václav Kubiček za svou báseň získal první místo ve školní literární soutěži
a první místo v městské literární přehlídce Brněnské kolo.***

ŠTĚPÁN PAŘÍZEK

HODOKVAS

Jen pospěšte si, voli, se na mých údech pást,
karafy vody plné – však nenechte se zmást.
Jen otázku si klást,
zda zvonky zvoní vám high class.

Jen pospěš si, ty ture, hlízy do chřtánu si rvát!
Tvá kniha, bachor, čepec, vole!
Jak ukojit tvůj hlad?

Jen pospěšte si, šelmy, mršina tlí down in its heart,
carnivora, les répas k tobě vzhlíží à la carte.
Zbyde jenom křehký skelet můj,
de l'umakart.

Jen pospěšte si, zmije, se na mé hrudi hřát,
z prsu mojí Lenosti naučím vás mléko sát.
Její dcera bída má ve vás zalíbení,
do zásnub se chce hnát,
tklivý otec ve mně se probouzí,
chtě ji za vás neprovdát.

PROSINCOVÉ

1

Tečou do bot slzy bláta
a bližší je mi znát boty své
než něco jako je.

2

Sedíme na hlučným náměstí
mlčíme, abychom se slyšeli.

3

Miluješ poslouchat můj dech.
Když naznak mi uleháš na prsa
kouřím
bych nedýchal jen tak.

ORLÍ HNÍZDO

Očima kroužím po městě
prsty ti kroužím po těle
budeš mě mít pod palcem
až město sevře dlaň.

AVOBU ART

Na prahu města se zrcadlí hostince
jeden ten druhému roní slz opilce
líně se mezi ně vsoukala ulice
mezi čtyřma očima
slepá ulice.

ZÁVOJ

Jí tělo se prohýbá do podivných vzosů
a jala si stlát na křídlech albatrosů
a jala se dojímat zraky tisíců duší
když strojila se do slz míchaných s tuší
a v klíně se rodil jí potůček barevný
a mé slzy v něm vlekly se jak širý šat carevny
a nesla mě na stehnech těch tklivých tvarů
a nesla mě chladná jak země zlých carů

tu dala se do pláče a slzy jí stékaly
do království jejího kde nyně se splétaly
do náhrobku jež zdobil tu propast mé trýzně
tu chtěla v mých slinách hasit své žízně

a něžně se svíjela jak raněná šelma
a tuze se zajíkla když zřela má bělma
a své sepjaté ruce mi vrazila do hrudi
a vyrvala znavené srdce jež studí
a v ponurém klidu se vinula do mých stěn
a balila se do záclon co září když končí den
a nohy jí pluly se skvoucí v zář na bocích
a ožily právě když zvon bil o půlnoci

a stála tu živá oslnivá monstrance
a hvězdy té noci by daly se do tance
a Luna vzdouvala ňadra svá pyšně
a vlévala světlo své tak klidně a sličně
do peří těch andělů co létali kolem ní
do luhů co voní jak plody dnů podzimních
do zítřků co přijdou a bouře se uklidní
až skončí se soudný Den první i poslední

a ptáci tak krásní jí vzlétali z kadeří
a jí pihy se měnily ve sta doušek mateřích
a vroucně ji objaly tisíce lian
a v ozvěnu lámalo se milion pian

a polibky něhy mi vpíjela do líce
a já viděl ta ústa! ta zářila nejvíce
i slepého oči by začaly kvést!

pod polštáře sněhu mě počala nést
a ve spánku moří mne hýčkala dlaní
těch moří slz vnořených do lůna jež na ní

Básníka zve aby nechal se svést.

MOŘE
MOŘE
MOŘE

Moře

moře

moře

mezi tvými stehny

pod lampou lesklé tmy

sčítané sklonky dní

naši společnou řečí

číst jazykem.

Rty tisknu se ke klínu dít ústy proroka

čas jazyka zmítat jak ploutev plán žraloka

široká lká

polykám

zavzlykáš.

Pod hladinou vod slýchám líbeznou árii

den co den

noc co noc

tebou se zakryjí

bez rukou veslují

vplují

a milují.

BEZ NÁZVU 1

Včerejší lázně pro ponor potoka
Peklo je postavou sníh není
Úchyl pro středník letem mizí
Štědrý je víc když má
Den na líbaný stín pro vás

BEZ NÁZVU 3

Kytara stiskem vpitých čar
Sex rozlitý na kobercích vln
Vlasy stažené z oken vodopád
Dort na krájené vícehran
Ss syčí strmý hlad

BEZ NÁZVU 4

Cukr střídají hory slad
Váza tichá krokem vlád
Most na stolech mezi ní
Sloup na čtyřech
pod ledem okapu
Vedení pater o dech níž

Štěpán Pařízek za své básně získal druhé místo ve školní literární soutěži.

PROKOP SZCZEPANIK

* * *

Když trošku pomůžeme
volnému pádu –

ozvěny cizího těla jsou
tak úchvatné.

Pronásledován výrony štěstí.
Jak? Svázat jazyky. Když

nikdo nepochoduje po střeších,

tip 'ap, opatrně, po
špičkách jehel.

Prozpívám si cestu přes
malé zrady, malé vraždy.
Hledám, kolik z příchutě je zrak,
ty mezitím vtiskneš siluetu
do zdi, dodáš váhu
tahu – mojí
olověné cihličky.

Ochutnal jsem nebe, teď
– *milá* – úzkostlivá lest
stačit nebude.

Hledám blízkost, kousek

od dokonalosti,
pokouším se uspat rozechvělost
tupými údery.

Zbývá ti tolik papírů,
zbývá ti tolik slastí,

zapomeň báseň, zapomeň
na štěstí. Zbytek přijde, já

zatím nervózně
spolykám tužky.

Prokop Szczepanik za své básně získal třetí místo v městské literární přehlídce Brněnské kolo.

FILIP ŠTOURÁČ

Kostky osudu

I usedli zas jednou kol dřevěného stolu sudí nad lidmi, majíce po kapsách jmění nadpozemská a chápající se kostek, začali hrát. A s každým vrhem blíž k apokalypse dostával se svět, jsa řízen rozmarnou, lehkomyšlnou hrou. A o co se vlastně hrálo? Co potřebovali ti bez tváří?

První hodil kostkami a onen hod hladce proběhl, i dobře dopadl. Nejvyšší padlo číslo během hodu úvodního a nepřekonáno máje být, nepřekonáno zůstalo. Do konce hry. Padly sázky, zvedla se hromádka mincí a řada padla na Druhého. I on vrhl, i jemu padlo číslo. Však teď již deska, prvním dopadem těžkých kostek poškrábaná, kladla větší odpor. Zadržla se cifra nejvyšší; nepadla. A čím těsnější neúspěch byl, tím větší zájem v hloučku probudil. Mohyla měny povyrostita o krapet víc. Třetí chápaje se kostek, poškrábal též povrch stolu, nevěda o tom. Vzal je, hodil je a sečetl, co padlo. Jedno číslo dělilo jej od předchozího. Zklamán jest a nespokojen, leč hra má svá pravidla a sázky jich nedbají. I přihodili ostatní další cennosti, i navýšili cenu osudu. A jak házeli zas a znova a přidávali víc a víc, tím horší stolek byl. Na pergamen brkem psalo se, kdo kolik hodil, a ten, co měl nejvíce, máje dostat vše, stále jeden – První – psal se.

A kostky i hrací plocha stála za ním v tomto nároku. Do dřeva se dobře zahryzl každý hod, nehty všech vyryly drobné i delší brázdy, místy i třísky odlétávaly... byla to dlouhá hra. A začínalo býti nemožno v ní pokračovat. V cestě číslům nejlepšímu stály nesčetné překážky měnice všechno. Dříve či později to muselo skončit. A taky že ano.

Po tisících probdělých a prohýřených dní a nocí rozpadl se dřevěný stůl. Po tisících probdělých a prohýřených dní a nocí sesypal se na zem jako žalostná hromádka jemných pilin, kostky i mince posílaje k zemi s sebou. I neváhali dlouze sudí připravující si již nový, na němž by směli pokračovat. A sázky? Jak se naložilo s nimi? Hra byla anulována. Rovným dílem podělili se o peníze na zem spadené, a když usedli znova, opět rozjelo se totéž kolo.

Čistý stůl, dobrý stůl, první házel tentokrát Druhý a hodil číslo nejvyšší tentokrát on. A následoval přesně ten kolotoč sázek a hodů, jaký tu již byl. Leč změnilo se něco nyní. Padala jiná čísla než předtím. I na stěnách kostek podepisoval se každý úder do desky, každé uchopení v dlaň a ony měnily svůj tvar. Pokud stáčely se prve doprava, nyní vlevo zahýbaly; jestli se prve jen tak kutálely, nyní spíše poskakovaly. A v tomto duchu pokračovalo to stále, než se kostky rozpadly na prach.

A o co že se vlastně předtím hrálo? O mince, o majetek? Nikoli – vše se poté vrátilo do té kapsy, z níž to kdosi nejprve musel vytáhnout. Věděli snad hráči sami, o co hrají? Asi ani ne. Prostě se jen hrálo dál a dál, bavili se spolu, hádali se spolu. Dny ubíhaly, noci ubíhaly a stále dunívaly kostky. Tytéž kostky? Tytéž; pouze jiným směrem se ubírající, s každou novou hrou. A hrálo se dál.

Spis jedné noci

Lejstro, psal jest on, svítla svíce, zněl půlnoční zvon.
A venku za oknem temnota zářící, na stole pergamen bělostně čistý a bělostný;
v dlani brk starý a neskvoštný držel v dlani muž u stolu se hrbící.
Psal o životě, o smrti psal, o světě neznámém, jenž se mu zdál.
A jak seděl nad svící, v hlavě příběh ušíval, krutý i milostný;
šil jazyk vznešený i nectnostný, a rostl příběh na pergamenu bělostném rašící.
Lejstro, psal jest on, svítla svíce, zněl půlnoční zvon.

Krví psal, krve znaky, krve, krve lidí, krví straky.
A temnota pergamenu příběh pohltila, lidské touhy i zloby krve prolévání;
za zvuků vína z džbánu nalévání temnota písícího duši muže zahltila.
Psal o životě, o smrti psal, o světě neznámém, jenž se mu zdál.
Tmavost i naděje příběh prosytila, příběh lidské radosti, míru i zoufání;
krveprolévání z nenávisti nestvůr, i doufání, příběh duše, jež nic z toho necítila.
Krví psal, krve znaky, krve, krve lidí, krví straky.

A beze smyslu, řvoucích slov nečitelný jest text, smyslu nov.
A propadl se smyslu tón v tmu, kde zapomenuté leží, navždy zapomenuté;
autora psaní nepodstatné, opomenuté, kde autor psal o barvě snů.
Psal o životě, o smrti psal, o světě neznámém, jenž se mu zdál.
A blížil se konec jeho dnů, textu knihy autorovy nikým nepřipomenuté;
vždyť psal příběhy pohnuté. S citem i vpravdě, musí! Jinak by nepohnul.
A beze smyslu, řvoucích slov nečitelný jest text, smyslu nov.

Filip Štourač získal za svou prózu třetí místo v městské literární přehlídce Brněnské kolo a za oba své texty první místo ve školní literární soutěži.